

Дійові особи

БЕТТІНА ЕНГ – журналістка.

ПЕР-ЕРІК ВЕЛІН – власник човна.

ТОРГНЮ ВЕЛІН – фабрикант.

ГУНН ВЕЛІН – господиня.

АРТУР ЛУНДЕБЕРГ – пенсіонер.

ІБ СЕРЕНСЕН – різьбяр.

СІГНЕ СЕРЕНСЕН – куховарка.

КАРЕН РОДЕ – туристка.

а також

АНДЕРС ЛЕВІНГ – начальник поліції.

ДАНІЄЛЬ СЕВЕРІН – провінційний
лікар.

ЛЕО БЕРГГРЕН – колишній старший
констапель.

АЛЬМІ ГРААН – письменниця.

ГЕЛЕНА ВІЙК – вдова.

КАМІЛА МАРТІН-ВІЙК – співачка.

КРІСТЕР ВІЙК.

Місто літнє, місто відпусток

Ідилія

– Трясця твоєї матері!

– Але ж ти заїхав! Нижче пупа б тобі так заїхати!

– Такого йолопа, як ти, ще пошукати треба!

Наприкінці кожної вигукнутої тиради дзвінкий голос зносився мало не до сопрано. Якби не торохтіння мотора, то цей крик було б чути на все озеро.

– Гарно лаєшся, як на дівчину, – схвально сказав він.

– А хіба нема причини лаятися? Ти мало не розбив човна тою своєю бридкою моторкою. Це ж не мій човен. Зрештою, я нікому не заважаю. Лежу собі, засмагаю й хочу мати святий спокій.

Поки дівчина підтягала на собі жовтий ліфчик-бікіні, парубійко заглушив двигун, викермував, проплив повз плоскодонку й уткнувся в зарості очерету широким носом моторки з червоного дерева. Відразу стало тихо. Спекотний червневий день. Тільки хлюпіт хвиль об берег. Тільки селезень хуркнув крилами, перелітаючи через затоку.

Зі злости Беттіна скинула протисонячні окуляри й видивилася на кремезного хлопця – тепер, через контраст, блакитно-сірого.

– Усю цю гидотну зиму, – сказала вона так, наче поклала на нього провину за сніг і мороз, – мусиш надівати хутряну шапку, вдягати вовняні панталони, хворіти на грип. І мрієш про літо. А коли нарешті його дочекаєшся, то дехто не придумав нічого кращого, ніж гасати в старій посудині, деркотіти, засмерджувати повітря соляркою й не давати людям відпочивати. І що це за радість – отак робити?

– Неземна радість, – відказав він. Подовгасте обличчя, іронічний погляд карих очей за злегка забарвленими скельцями. Враження іронічності послаблювалося тим, що хлопчина погладжував долонею поручні. – А ця посудина – аж ніяк не стара.

– Але ж ти тоді й не бачиш ось цього.

Беттіна повела рукою навколо себе. Хлопець байдуже простежив за цим жестом.

– Чому ні? Бачу всю цю красу. Гущавину ялин і сосон на острові Ен, хвойні ліси й розмиті вершини хребтів он там, біля Гаммарбю. І взимку на них дивлюся. А тепер милуюся водою в озері – брунатною зблизька й блискуною під сонцем, блакитною звіддала. Яскраво-зеленим очеретом. Лататтям, що тягнуться до поверхні води. Зграйкою жвавих окунців. Жовтим човном з майже оголеною дівчиною. Чорнявою, доволі-таки засмаглою, пухкенькою.

– Пухкенькою! Ти безсоромний базіка, по тобі це відразу видно. Як тебе звуть? Я щось недочула.

– Пер-Ерік. Тільки не називай мене Пелле, як ото моя матінка звикла. Взагалі-то не тобі питатися про ім'я, а таки мені.

– Це ж чому?

– Бо тут живу я, а не ти.

– Отут, на озері? Оце сказонув!

Два човни стояли побіч. Пер-Ерік перейшов на ніс моторки, а тоді, орудуючи ногами, розвернув плоскодонку так, щоб якнайкраще бачити обличчя дівчини. Важко було визначити її зріст, бо сиділа, підібравши ноги під себе, та дуже високою напевно не була. Трохи повнява, обрис обличчя скоріше круглий, ніж овальний. Чорні стрільчасті брови над очима з гострим поглядом. Ніжна золотава шкіра, що нагадує свіжовипечену булочку.

– Ну, кажи, як тебе звуть.

– Беттіна.

– А прізвище?

– Беттіна Енг. Енг – як у слові *England*.

– Але ти не з Англії, це зразу видно.

– То ти такий зіркий, що тобі все відразу видно?

– Не так видно, як чутно. Акцент аж ніяк не лондонський. Ти, мабуть, із Коппарбергу, десь із містечка Лександ. Вгадав, га? Чому б тобі не плисти тепер в човні озером Сильян до кірхи¹ замість спокушати водянників нашого ставочка?

– Бо я тут працюю.

– На озері? Як модель? Чи як натурниця?

– Ну й дурень. У місті я працюю. У...

– Почекай, спробую вгадати. Напевно, це ти маєш влітку заміщати когось із журналістів у нашій газеті «Скуга-Постен».

¹ Лександ (місто в історичній області Даларна) славиться великою кірхою, збудованою в XIII столітті на березі озера Сильян. (Тут і далі – примітки перекладача.)

– Вгадав. За винагороду можеш мене пригостити сигаретою.

Світла скуйовджена чуприна Пера-Еріка зникла за лобовим склом, а Беттіна заздро споглядала на сухорляві плечі й зграбні ноги.

– Ти так засмаг, що навіть темніший, ніж оця твоя прооліфлена торохтілка. Мабуть, не маєш нічого іншого до роботи, крім смажитися під сонцем.

– Вже кілька тижнів, як я відбудув службу в армії. Ціле літо відпочиватиму.

– Розкішно живеш.

– Та ніби. – Тон сказаного був багатозначний, з якимсь відтінком гіркоти. – Але й ти тут не перетрудишся. У такій дірі, як наша Скуга, ніколи нічого не діється. А коли нема ніяких новин, то про що писати в газеті?

– Так гадаєш? – змахнула сигаретою Беттіна. – Тут діятиметься багато чого. Більше, ніж ти собі можеш уявити. Незадовго ідилію розбудять із солодкого трояндowego сну. Післязавтра сюди з'їдеться вся шведська преса. За два тижні туристи заповнять місто. Реклама, розгос. Розумієш? Скуга стане...

– Годі, дякую, не треба мені про це говорити. Єдина заковика – який рекламний лозунг вибрати. «Скуга – місто літне, місто відпусток»? Чи «Скуга – місто туристичне, місто затишку»? Як на мене, обидва варіанти – препогані.

– То ти вже знаєш ці лозунги? Але ж їх мали оприлюднити допіру на пресконференції...

– Коли я приїздив у відпустку з війська, то вдома ні про що інше й не говорили. Це мій татусь заварив оту кашу. Він як забере собі щось до голови, то його не спинити. Пре вперед, як бик.

– Торгню Велін? – цікаво і з якимсь відтінком пошани глянула Беттіна на Пера-Еріка. – Це твій батько? Хлопець кинув на неї лихим оком.

– Ти, напевно, вважаєш його кимсь видатним?

– Твій батько напрочуд милий, чарівливий. Ця туристична кампанія – дуже непогана ідея. Чому ти її не схвалюєш?

Пер-Ерік завагався. Вибрав одну з кількох відвертих щирих відповідей.

«Бо він зануджує мене, коли починає розкидатися різними ідеями».

«Бо він чекає й не дочекається, коли я сам подам хоч якусь ідейку, а він її похвалить і схвалить».

«Бо городяни, консервативніші від нього, вважають його несповна розуму... Наприклад, мамин брат Артур».

«Бо я хочу чистого озера, без натовпу відпочивальників».

Якби він міг заглянути в майбутнє, то навряд чи придумав би щось понуріше від того, що сказав вголос:

– Бо з того всього нічого не буде, крім лиха.

Роздратування

Лихо, яке напроорокував молодий пан Велін, ще не впало на місто, але цього червневого вечора таки позначилося своєю першою провістю. Ця провість, природно, зачепила три садиби, які згодом стануть сценою найважливіших подій драми.

У місті й досі збереглося чимало старожитніх садиб. Їх звать за іменами колишніх чи теперішніх власників. Вони мають чи цілковиту, чи часткову колову забудову,

а двори, оточені мальовничими одноповерховими будинками, навдивовижу затишні й гарні, кожен неповторний по-своєму. Одна з найвизначніших – сандбергівська садиба, що на крутосхилі від майдану до озера. На її подвір'ї кипить діяльність. За домом із довгим вишуканим фасадом – помальовані жовтою та червоною фарбами дерев'яні будівлі на подвір'ї. Найбільш варта уваги майстерня. У ній виготовляють із сосни та іншого дерева різноманітні мистецькі й ужиткові речі, які мають непоганий збут не тільки в Стокгольмі, а й у Копенгагені та Нью-Йорку.

Доходило до шостої вечора, коли з червоної майстерні вийшли двоє. Один із них – Іб Серенсен, високий світловолосий данець років сорока п'яти. Люди, що були на подвір'ї, – жінка, яка саме давала задній хід автомашиною у вузькому проході на вулицю Лілльгатан, бородатий молодик, який мив свій молочно-білий «Фольксваген», чорнява дівчина, яка смикала редиску на грядці, – зауважили, що нині Іб зовсім не такий приємний і ввічливий, яким завжди був. Буркнув їм щось на привітання, зайнятий нервовою розмовою зі своїм супутником.

– К чорту це все. – Данський акцент був майже непомітний, натомість Іб залюбки вживав не шведські слова й звороти. – Розростаємось і розповнюємось, уже мало стіни не луснуть у цій затишній халупці. Фрітьоф Сандберг узяв тебе в компаньйони – то й добре. Вах Лотарев, що тут старший над робітниками, найняв мене різьбярем – то й добре, він з усім не впорається. Ми маємо п'ятьох ремісників. Німець, фін і ще троє зі Скути. Нам бракує токарних верстатів. Ми не зможемо виро-

бляти стільки свічників, скільки нам замовляють, якщо не матимемо доста площі, робочих столів і токарних верстатів. Ми не зможемо...

– Вгамуйся, хлопче. Я ж не вимагаю від вас якогось чудес. Хочу лише, щоб до післязавтра виготовити п'ятдесят свічників. То була б першокласна реклама штука.

Голос перекочувався глибокими басовими нотками. Владний, гучний, личив дорідному чоловікові. Той, як видно, не звик слухати відмову.

– А щоб тобі пусто з твоїми вічними рекламними штуками, – пробурмотів собі під ніс Іб, розмашисто ступаючи сходами жовтого будиночка. Фабрикант Торгню Велін добродушно похитав головою й помалу рушив до озера. Дорогою кивав майже всім, кого перестрічав. У відповідь йому кланялися, кивали й віталися вголос.

Народившись і вирісши в цьому місті, він багато років був головою міської скарбниці. Веліна любили за відвагу й наполегливість у громадських справах. Важко було визначити його вік. Опасистий живіт, важкі риси обличчя, відвисле подвійне підборіддя – все це могло ввести в оману когось, хто не зважав на енергійну ходу, на бистрий погляд очей і на те, що в буйній попелястій чуприні ще не було ні сліду сивини.

Біля озера він звернув наліво й пішов вздовж берега. Втішився, побачивши, що вже нема й сліду після весняної повені. Моріжки – зелені, а дерев'яні місточки біля кам'яної набережної – полагоджені. На приколі стоять човни. Зауваживши синову моторку й провівши її оком аж до острова, Торгню за кілька хвилин добрався до своєї оселі у провулку Ваттугрэнд.